

Reactie op RJ-Uiting 2020-10: Ontwerp-alinea verwerking baten uit nalatenschappen (RJ 640 en RJK C1).

Wij hebben kennis genomen van de RJ-Uiting 2020-10 en de toelichting daarop via de koepelorganisatie Goede Doelen Nederland. Bij het Longfonds hebben wij gemiddeld gedurende het jaar circa 150 lopende nalatenschapsdossiers onderhanden. De baten uit nalatenschappen vormen een zeer substantieel onderdeel van onze inkomsten.

Uiteraard zijn wij voorstander van verduidelijking van de richtlijnen, maar dan moet deze verduidelijking ons inziens wel leiden tot een verbetering van de grondslag én worden genomen op basis van logische argumenten voor de wijziging. Beide zijn in onze ogen niet aan de orde bij deze ontwerprichtlijn.

Ons inziens leidt de voorgestelde wijziging vooral tot een veel latere verwerking van de baten uit nalatenschappen en wordt daarmee aanzienlijk minder inzicht in resultaat en vermogen van de organisatie gegeven. Wij maken al vele jaren, na ontvangst van de kennisgeving, een doorlopende inschatting op basis van verkregen informatie van de notaris c.q. executeur en de praktijk wijst uit dat daaruit een prima betrouwbare inschatting gemaakt kan worden, met hooguit een uiteindelijke bijstelling naar boven als gevolg van een prudent waarderingsbeleid. Onze huidige waarderingsmethode leidt ook nauwelijks tot grote schommelingen in de baten nalatenschappen als gevolg van schattingsbijstellingen. Wij zijn daarom van mening dat een betrouwbare schatting eerder gemaakt kan worden dan het moment van ontvangst akte van verdeling c.q. rekening en verantwoording. In het wijzigingsvoorstel wordt dit echter aangemerkt als uitzonderingssituatie, waarbij onvoldoende duidelijk is beschreven wanneer deze uitzonderingsregel wel of niet toegepast mag worden. Een groot nadeel is dat dit dan mogelijk weer kan leiden tot discussie met de controlerend accountant.

Ook zijn wij van mening dat de voorgestelde wijziging in feite weer een stap terug naar het verleden is. Jaren geleden was het gebruikelijk om de baten uit nalatenschappen op basis van de ontvangst definitieve akte van verdeling / r&v te nemen, danwel zelfs op kasbasis. Op basis van logische redenen van inzichtelijkheid en betere aansluiting bij (internationale) richtlijnen is er toen voor gekozen om het waarderingsmoment eerder te laten vallen. In 2017 is dit zelfs om deze redenen nog aangescherpt in de hernieuwde RJ 640 / 650, onder andere t.a.v. waardering vruchtgebruik. Met het wijzigingsvoorstel gaan wij nu eigenlijk weer terug naar de oorspronkelijke situatie, waarbij de waardering vruchtgebruik echter weer niet wordt aangepast en hier nog wel een duidelijk subjectief schattingselement in zit.

Een andere genoemde reden voor het wijzigen van de RJ is het feit dat het bepalen van de omvang van de nalatenschappen soms hoge kosten met zich meebrengt. Dit zou zitten in zowel organisatiekosten (tijdsinspanning van medewerkers) als verhoogde accountantskosten. Wij herkennen ons niet in dit punt en vinden dit geen steekhoudend argument om een RJ te wijzigen. Wij maken geen gebruik van een extern afwikkelingsbureau, maar doen dit in eigen huis op een zeer praktische en efficiënte manier. Mogelijk dat dit bij andere organisaties niet als zodanig gebeurd en daarom tot hogere kosten leidt. Wij zijn van mening dat de gewijzigde richtlijn eerder tot extra werkzaamheden in de organisatie zal leiden omdat een extracomptabele registratie van nalatenschappen opgezet moet gaan worden om toch het inzicht in en controle op de lopende nalatenschappen te houden. En zeker een verlaging van accountantskosten mag ons inziens geen argument zijn om een waarderingsgrondslag te wijzigen: dan kunnen wij beter de gehele jaarrekening op basis van een simpel stelsel als het kasstelsel opstellen. Daarnaast moeten bij de voorgestelde waarderingswijziging logischerwijs de nog niet gerealiseerde baten uit nalatenschappen

worden toegelicht in de Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen, waarop de accountant ook weer controlewerkzaamheden moet uitvoeren.

Indien de gewijzigde richtlijn in de huidige vorm wordt aangenomen, ontstaat ook het risico dat organisaties de komende 2 a 3 jaar te maken krijgen met een sterke daling van de baten nalatenschappen. Dit kan consequenties hebben voor het (uitgaven)beleid van organisaties en mogelijk onvoldoende dekking voor organisatiekosten met alle negatieve gevolgen van dien. Zeker na de huidige coronacrisis zullen de reserves niet bij alle organisaties voldoende zijn om deze tijdelijke terugloop van inkomsten op te vangen.

Onze conclusie is dan ook dat de voorgestelde wijziging niet is opgesteld op basis van steekhoudende argumenten en dat de wijziging leidt tot een vermindering van het inzicht in de baten en dus de gehele jaarrekening dan op basis van de huidige, geldende richtlijn 640 het geval is. Ook is de ontwerp richtlijn te onduidelijk ten aanzien van de praktische toepassing van de uitzonderingssituatie.

Een verduidelijking van de huidige grondslag is ons inziens zeker aan te bevelen, maar dan wel met een grondslag waarin het betrouwbare waarderingsmoment eerder ligt dan de definitieve akte van verdeling /r&v.

6 juli 2020

Longfonds

